

בשבילך בני

עלון חינוכי שבועי ע"י ארגון שבילים

מאמר 67

ליל שבת



נקודות למחשבה
בשבילי חינוך הנוער בדורנו



נכתב בסייעתא דשמיא ע"י

אלחנן בלאאמו"ר רבי נחום זאב שליט"א קרביץ

ארגון שבילים – כל אחד והשביל שלו

מחבר הספרים רבי המכר - מה את מחפשת??? / מה אתה מחפש???

בשבילך בני - הסדנא הראשונה לחינוך ילדים



להצטרפות לרשימת התפוצה

שאלות, הארות ותגובות shvilim@okmail.co.il

שבילי

כל אחד והשביל שלו

פי' שבת

חשיבות הזריזות בהגעה הביתה מיד בגמר התפילה

מבואר בשולחן ערך (או"ח סי' רעא): כשיבוא לביתו ימהר לאכול מיד. וכתב הבית יוסף (שם): שהכוונה לקידוש, בכדי שיזכור את השבת בעת תחילת כניסתו. בהלכה זו מתבאר, שחשוב מאוד מבחינה הלכתית להזדרז לחזור הביתה מיד בגמר התפילה ולא לעצור לעדכונים חמים מהנעשה בחצרות הקודש, ובודאי שגם מבחינה חינוכית, אין זה חינוך מוצלח כלל וכלל שהילדים רואים את האבא מפטפט פטפוטי סרק [ואין צורך לכתוב כלל בגנות המדברים שיחות נייעס ושאר דיבורים אסורים, המזיקים לעצמם ולחינוך ילדיהם], וכבר כתב הגר"א (אגרת הגר"א): ובשבת ויום טוב אל תדברו כלל מדברים שאינם נצרכים מאוד, וגם בדברים נצרכים למאוד, קצרו מאוד. כי קדושת שבת גדולה מאוד, ובקושי התירו לומר שלום בשבת (ירושלמי שבת פט"ו ה"ג), ראה בדיבור אחד כמה החמירו, עכ"ד.

ובדרך אגב אכתוב, שבודאי בהגעה הביתה מיד לאחר התפילה מקיימים מצות עשה דאורייתא של 'ואהבת לרעך [לרעייתך] כמוך'. האלף-בית של בין אדם לחברו הוא כאשר האדם חושב על בת זוגתו, על ההמתנה הממושכת שלה לשובם של הבנים מבית הכנסת, וידועים הסיפורים על גדולי הדורות שבעקבות מצבים שונים [כגון שהרעיה עבדה קשה מאוד במשך ששת ימי המעשה וחסרות לה שעות מנוחה, או שיש אורחים מיוחדים] ויתרו על שירת 'שלום עליכם' וניגשו מיד אל הקידוש והסעודה בידעם את הצורך של האחרים באכילה וכו'. על כן, החכם עיניו בראשו להזדרז לחזור אל הבית ומיד להתחיל בשירת שלום עליכם. [הערה: בבתיים בהם ישנן נערות (או נערות) שמשעת הדלקת הנרות עד שאבא חוזר מבית הכנסת הן יוצאות אל הרחובות לפגוש חברות ולהסתובב, מומלץ מאוד שידעו שמיד כאשר אבא חוזר מבית הכנסת הוא עושה קידוש, לא ממתנים למאחרות. ובכך אנו יודעים שהזמן קצר ואין להן הרבה לאן להתרחק ולהתעכב, וד"ל].

חזרה הביתה מבית הכנסת, הוא הזמן המתאים להחמיא לילדים על התפילה היפה שלהם, על ההתנהגות הנאותה בבית הכנסת, על אף שהיו ילדים ששיחקו בחוץ הם היו בפנים, מכובדים, כיאה למשפחתנו (שימו לב: גאווה ביתית). אפשר גם לספר לבת זוג כיצד הילדים יתפללו ויתנהגו, ובודאי שמילים אלו יוסיפו חוזק וכוח לילדים לחזור על תפילה יפה והתנהגות נאותה בשבת הבאה. כמה עצוב לראות אבות המלווים את ילדים בחזרה ומשתפים אותם בעדכונים ריקים... חבל.

עריכת השולחן במאכלי השבת

בגמרא מסכת שבת (ק"ט:) מובא, שני מלאכי השרת מלווים לו לאדם בליל שבת מבית הכנסת לביתו, אחד טוב ואחד רע, וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושולחן ערוך ומיטתו מוצעת, מלאך טוב אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו. ואם לא מצא כדברים האלה, מלאך רע אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו. באבודרהם (לאחד מהראשונים, הלכות קידוש) כתב בשם ה"ר מאיר, שלפי סדר המזלות מזל צדק משמש בשעה האחרונה של ערב שבת ומלאך שלו צדקיאל שמו, וזה מלאך טוב. ומאדים משמש בשעה ראשונה של ליל שבת ומלאך שלו סמאל שמו, וזה מלאך רע. ונמצא ששניהם פוגעים זה בזה, זה נכנס בהכנסת השבת וזה יוצא, ושניהם מלוין לו לאדם עד ביתו (וזו אחת הסיבות שראוי מאוד שהשעה האחרונה של ערב שבת תהיה רגועה, טובה, בהמתנה לקבלת המלכה, כי באותה שעה נמצא המלאך הטוב בבית, ומשפיע טוב לרוצים בכך).

מתוך דברי הגמרא מבואר, שמן המובחר לערוך את שולחן השבת קודם שבא האדם לביתו לקדש. וכבר כתבו הראשונים [תוספות (שם ד"ה ומצא), תוספות הרא"ש (שם ד"ה נר), ריטב"א (שם ד"ה לעולם – הראשון)] שבזמנינו שיש שולחן אחד לפני כל המסובים [ולא שולחנות קטנים לפני כל אחד ואחד כפי שהיה בזמן התנאים], לכן יש להכין הכל עוד לפני הקידוש, ויותר נראה כבוד השבת כשהשולחן עומד ערוך במקום הסעודה קודם הקידוש, עכ"ד.

לכן, ראוי מאוד להכין את כל הצלחות (למי שלא הכין בליל שישי את השולחן) והסליטים על השולחן עוד לפני שהאבא חוזר מבית הכנסת, עוד לפני הקידוש, שיהיה הבית ערוך, ואז כאשר המלאכים יכנסו אל הבית, המלאך הטוב יברך: שתהא לשבת אחרת כך... [ומי אינו רוצה את ברכת המלאך בכל שבוע בתוך ביתו, חינם אין כסף, ללא צורך בתרומה לארגון כזה או אחר, וחיפוש אחר סגולות כאלה ואחרות לפרנסה וברכה, שספק רב אם יש לסגולות אלו מקור וכו'..]

כאשר חוזרים הביתה, דבר ראשון לומר בקול רם לכל אחד ואחד 'גוט שאבעס'... שבת שלום, להחמיא בקול רם [שימו לב: חינוך לפירגון, בשפע וברוח], לאוזנם של הילדים, על השולחן הערוך יפה, איזה מטעמים נפלאים הכינו כאן השבת, איזה ניחוחות, ממש 'מעין עולם הבא'... [שימו לב: חינוך לכך שאין דבר שנעשה מאליו, אם יש כאן שולחן ערוך וכו', פירוש של דבר שאמא טרחה על כך]. אפשר גם להוסיף ולשאול מי עזר לאמא להגיש את הדברים לשולחן, ולשבח אותם על עזרתם... [שימו לב: עידוד להמשיך העזרה בבית]. ולברך יחד עם המלאכים, שיהי רצון שבשבת הבאה גם יהיה כך... איזו אווירה מתוקה, כמה שמחה יש לפתוח את השבת בכזו הרגשה נעימה, רוממה.

כיצד לסדר את מקומות הישיבה

בבתים רבים, מאז יום הנישואין, המלך יושב בראש השולחן, המלכה יושבת לצידו, ומאז – כל ילד שנולד בהיותו בגיל שהוא כבר יכול לשבת על יד השולחן, הרי הוא מצטרף לשולחן השבת ומתיישב על יד המלכה, וכך אט אט השולחן, בסייעתא דשמיא, הולך ומתמלא. והסדר הזה, צורת הישיבה הזו, נמשכת עד ביאת גואל צדק, כל אחד ואחד יושב על מקומו, מאז יום ישיבתו על יד השולחן ועד ליום נישואיו.

וישנם בתים, שהסדר משתנה עם הגיל, שהגדולים יותר יושבים מעט רחוק יותר, והקטנים יותר, אותם שזקוקים לעזרתם של ההורים, יושבים יותר קרובים אל ההורים, והכל נעשה ברוע, ובהסכמה.

אמנם, ישנם בתים שאין זה כל כך פשוט, בכל שבת כולם רוצים לשבת על יד אמא, קרוב לאבא, וכל אחד רץ לתפוס את מקומו, והאחר טוען שהוא כבר תפס מאתמול, ושחייבים לו משבוע שעבר, וזה מערער את יציבות הרוע של שולחן השבת.

בבתים מסוג אלה, אפשר לפתור את הבעיה בכמה אופנים.

א. הגרלה. ממש כמו בבית הספר בו אחת לחודש/חודשיים נערכת הגרלת מקומות, כך גם בבית, אפשר לערוך הגרלה, כאשר כל אחד מוציא פתק היכן הוא יושב, הרי זה יקל עליו לקבל את גזירת הבורא בשמחה, עד להגרלה הבאה. וגם אם הוא לא הכי מרוצה מהמקום שיצא לו בהגרלה, לא נורא, בעוד כחודש/חודשיים תתקיים הגרלה נוספת.

ב. ניקוד. יש בתים שהמקומות ניתנים על פי רמת העזרה של הילדים בכל ימות השבוע, מי שעזר יותר זוכה לשבת על יד אמא או אבא. בכל ימות השבוע האמא מחלקת נקודות, ומי שזכה למירב הנקודות הוא בוחר את מקומו ראשון, וכן הלאה.

אלא, שבפתרון זה צריך זהירות ועקביות במהלך כל ימות השבוע, אחרת יהיו ילדים שיטענו שהם עזרו יותר ומגיע להם לבחור הראשון, בעיקר כל גיל והיכולת לעזור שלו, וזה רק יגביר את המריבה. ויתכן שיהיו ילדים שיפסיקו לעזור בבית, מפני שלא יראו בישיבה על יד אבא או אמא פרס שמשלם עבורו לעזור באמצע השבוע. כך שבפתרון זה צריך הרבה שימת לב כיצד לבצע דבר זה.

ג. סמכות, משמעת, גבולות: ישנם בתים, שלא משנה מה תעשה, לא משנה מה תציע, מריבות תמיד יהיו. אך, עבורם באמת אין פתרון זמני, מפני שהמריבות הם אינם הבעיה, אלא רק נקודה אחת קטנה מתוך מכלול, ועיקר הפתרון צריך להיות סביב נושא הסמכות המשמעת והגבולות. בית בו כאשר אבא או אמא אומרים דבר מה, והילד יודע שהוא צריך לבצע, לעשות, לקבל, כמעט ואין מריבות חריגות, ובודאי לא בתדירות גבוהה, ובודאי לא על יד שולחן השבת.

ולכן, אפשר לראות בביתם בהם יש סמכות יציבה, גבולות ברורים, הילדים ממושמעים, שההורים פותרים את ויכוחי המקומות בקלות, וזאת על ידי שאוספים את הילדים באמצע השבוע [בכדי לא לגרום זמן של מריבות בשבת], ולהודיע בנחרצות, מהשבת הקרובה אברימי יושב בכסא הראשון, חיים בשני, אליהו בשלישי, מירי ברביעי, רבקי בחמישי וכו'... וזהו, נגמר. גם אם יש מריבות והרמת קול לזמן קצר, עד שהמוח מפנים את ההוראה, וזה חולף, ובשבת כל אחד מתיישב היכן שההורים אמרו לשבת. פשוט וקל.

נקודה למחשבה למשפחות צעירות: אנא, כאשר יושבים על יד השולחן רק שנים או שלשה ילדים, זה הזמן לדבר עמם על הנחת שהם עושים לכם בכך שהם יושבים יפה, לא רבים, לספר להם ששמעתם שיש בתים בהם רבים על הכסאות, על הצלחת, הכוס, המזלג וכו', וברוך ה' אתם ילדים טובים, רגועים, מוותרים, מפרגנים... זה יתן להם את הכוח, שגם כאשר בעזרת ה' השולחן יתמלא, בניך כשתילי זיתים סביב לשולחןך, הבית יהיה רגוע, נינוח, ממש כמו עכשיו.

בהצלחה!!!

בשבוע הבא נגיש:

- א. התועלת שבהפנמה שאורך זמן לעבור ממצב של תסיסה למצב של ישיבה על יד השולחן.
- ב. כיצד גורמים לכל בני הבית להיות שותפים בדברי התורה שעל שולחן השבת.
- ג. תזכורת לימי החנוכה ביצירת העצמה לחוויה הביתית.

שבוע אחר כך נגיש:

- א. מה עושים שהילדים יקשיבו לדברי התורה של האבא, של האחים הגדולים והקטנים.
- ב. מה לעשות שסיפורי הקטנטנים משעממים את הגדולים.
- ג. איך מעוררים את כל הילדים לשיר זמירות שבת, בקול, בנעימה, בשמחה.

פיל ציבורי

מתאבלות הקוראים - כל אחד והפיל שלו

יישר כח כבוד הרב.

דברים מחזקים ורעיונות מדהימים בקלותם לביצוע, שמשפיעים השפעה מרובה על האווירה בבית.

=====

תודה על כל התוכן המושקע והמעניין!

תזכו למצוות

=====

לכבוד ר' אלחנן שליט"א

אני מאד נהנה בכל שבוע לקרוא את העלון שאתם שולחים

חלק מהדברים פשוטים אבל כתובים בשפה נעימה

מעוררים מחשבה ורצון גדול

ישר כוח

=====

תגובות מאת רבנים, אנשי חינוך, מורות, מחנכות
שעברו על הספר החדש **מחפשת ליהנות!?** העומד לצאת לאור בקרוב.

מדהים ביותר!

עברתי כמעט על כל הספר בשקיקה! ריכוז נפלא של כל כך הרבה טוב בספר אחד!!!

יהי רצון שתזכו להשפיע מכל הטוב הזה על הדור הצעיר שכל כך זקוק לדיבורים כאלו.

לכו בכוחם זה והושיעו את ישראל

=====

רק לקרוא ולקרוא ולא להפסיק...

כל כך מושך, מרתק, מעניין, סוחף...

האמת, שעצם הרעיון של הסברת הנקודה האמיתית היכן נמצאת ההנאה, כיצד אפשר בקלות

לרכוש אושר תמידי, הנאה יומיומי, זהו דבר כל-כך נצרך לדורנו!! דור שמעניין אותו פיצות

וגלידות, לא כמו פעם השכלה וחוכמולגיות למיניהם, אלא רק הנאה והנאה. ודברים אלו שבספר

מדברים בדיוק - בנקודה של הדור!! כמו 'פטריה' הנשגרת לבטל את ה'סקאד' הנשלח - בזמן

אמת. בנקודת אמת.

אין לי אלא לברככם שתזדרזו בהוצאת ספר מבורך זה...

=====

תגובת הסופרת, שערכה לשונית את הספר החדש:

הספר מאיר את חיינו כחיים של אושר, מבהיר בטוב טעם ובהגיון אמיתי איך קיום התורה

והמצוות הוא הדרך היחידה לזכות בשני העולמות, נותן כלים רבים להתמודדות ולעמידה

בניסיונות החיים, ומלא מסרים מחזקים שגורמים לרצות להמשיך וללכת בדרך בה חונכנו ביתר

שאת וביתר עוז, לזכות לחיי נצח!!

לי אישית הוא נתן בכך שיותר אין מה לחשוב אפילו שאולי אנחנו מפסידים משהו מלהיות

סגורים ולא מתעניינים בהנאות העולם, או של"פושרים" יותר טוב, או אם נחפש כל מיני הנאות

בעולם הזה נהיה מאושרים יותר. טוב לחיות את חיינו על פי התורה, ולדעת ובעיקר **להבין**, שאין

טוב מזה!

רוב תודות...

תודה לכל הקוראים שתרמו בנפש חפצה להוצאת הספר החדש **מחפשת ליהנות?!**,

[הן אותם שתרמו דרך הקישורית, או בעמדות 'נדרים פלוס' תחת השם: שבילים כל אחד והשביל שלו]

אמנם לא הגענו ליעד, אך אכן הסכום שהצטבר מקל מעלינו את הוצאת הספר.

לאחר שהספר הראשון **מה את מחפשת???** יצא לאור, בו התבאר במתיקות, על ידי סיפור מתגלגל לאורך כל הספר, מדוע רק דרך התורה, רק דרכם של שומרי התורה והמצוות היא הדרך המאושרת, היא הדרך המלאה כל טוב, לא חסר בה כלום, ושהחלכים בה אינם מקריבים או מפסידים דבר בעולם הזה, ולא חסר לעם מאומה בשמחת החיים.

אך רבים שאלו, כיצד עושים זאת, איך זוכים לכך, איך אפשר לגרום לכך שכל יום יהיה שמח, שכל רגע נהיה מאושרים, שמחים, רגועים. לשם כך יוצא לאור בקרוב הספר מחפשת ליהנות?! בו מתבאר בהרחבה, שלב אחר שלב, איך בקלות אפשר להפוך כל רגע בחיים לשמחה, לאושר, לעונג.

ברוך ה', כל המהדורות של הספר הראשון **מה את מחפשת???** אזלו [נשארו אצלנו כעשרים ספרים אחרונים, ואולי באיזה חנות כזה או אחר נשארו בודדים], ואנו שמחים להגיש בפניכם בקרוב את הספר החדש.

כל מי שעבר על הספר, מורות, מחנכות, רבניות, ראשי ישיבות, תלמידי חכמים מופלגים, ועוד ועוד, אמרו **ש'חובה' על כל אשה או נערה לקרוא את הספרים**, יש בהם הרבה מאוד כלים להתמודדויות החיים.

לשואלים ומתעניינים:

בעזרת השם, גם לספר **מה אתה מחפש???** שיצא לאור לאברכים ובני ישיבות, יצא ספר המשך, **מחפש ליהנות?!** – אך ככל הנראה הוא יצא רק בחודשי הקיץ.

את כל הספרים, ובודאי את הספר החדש לחינוך הילדים: **בשבילך בני** – הסדרה הראשונה לחינוך ילדים

ניתן להשיג במספר מוקדים ברחבי הארץ [מומלץ להתקשר ולברר לפני שבאים]

מודיעין עילית: קרביץ – רחוב: רשב"י 4 אחוזת ברכפלד. – 089761716 / קרביץ - רחוב: נתיבות המשפט 12 קרית ספר –

089741243 / קרביץ - רחוב: שאגת אריה 11 קרית ספר - 089389916

בני ברק: קרביץ – רחוב: ירושלים 10 פינת רבי עקיבא 036194653 / קרביץ - רחוב: אהרן זב 6 - 036164702

ירושלים: קרביץ – רחוב אבינודב 9 (כניסה ג) [איזור בר אילן- ביהכ"ס אור הצפון] – 025821674 / קרביץ - רחוב כהנמן 12 - 025712273

ביתר קליין – רחוב הרב שך 68 - 025870570

כמו כן אפשר להשיג גם **באלעד, אשדוד**